

BOSANSKOHERCEGOVAČKI OGRANAK/KOMITET CIGRE

OKRUGLI STO

Uloga i značaj prirodnog gasa u Bosni i Hercegovini
Aktuelno stanje i trendovi razvoja

Kratka istorija gasne mreže i trenutni pravci i uslovi
snabdijevanja gasom sa svojim pozitivnim i negativnim
faktorima

ENERGOINVEST

Sarajevo 24.05.2022

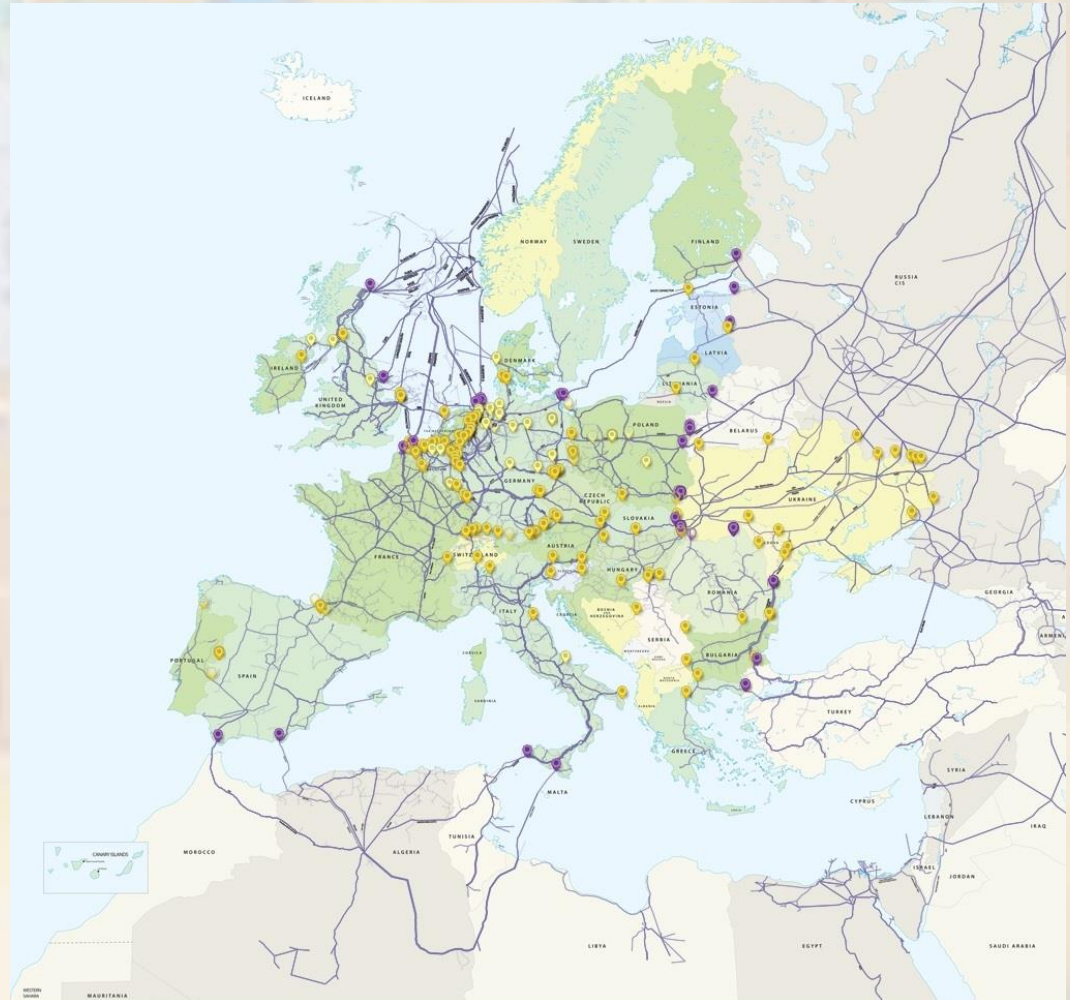
Semir Krehić,
direktor Energogasa

Snabdijevanje Europe prirodnim gasom

- Rusija (41%) ili 155 milijardi m³ 2021 godine
- Alžir (7,6%)
- Norveška (16%)
- Katar (5,2%)
- Domaća nalazišta gasa (10%)
- Ostali izvori (20,2%)

Tri glavna ulaza gasa iz Rusije su:

- Griesfwalad (Germ.)
- Veliki Kapushani (Ukr-Sk)
- Strandzi (Bulg-Tr)

Istorijat snabdijevanja BiH gasom

- Krajem 70-tih godina od strane Skupštine grada Sarajeva donesena je odluka o korištenju prirodnog gasa kao osnovnog energenta za grijanje grada
- Za izvor snabdijevanja izabran je prirodni gas iz Rusije
- 1979 god. završen gasovod Zvornik-Sarajevo,
- DN 400, NP50, kapacitet 1 milijarda m³/ godišnje
- Gasovod je projektovao i izgradio konzorcij kompanija koji je predvodio Energoinvest Sarajevo
- Prvi industrijski korisnik Fabrika glinice Birač Zvornik
- Iste godine Sarajevo priključeno na gasovod
- 1983 g. završen gasovod Semizovac-Zenica, kada je priključena Željezara Zenica na gasovod

Osnovni podatci o gasnoj mreži uBiH

DN400, NP50

Dionica Šepak-Zvornik, 19km, OTS

Gas Promet Pale

Dionica Zvornik-Kladanj, 42km,

OTS Sarajevogas Istočno Sarajevo

Dionica Kladanj-Sarajevo 72km,

OTS BH Gas

Dionica Semizovac-Zenica 53,8km,

DN400, NP50, OTS BH Gas

Dionica Donja Vatnica-

Visoko(odvojak za Visoko br1.)

dužine 2,69 km, DN150,PN50

Dionica Poriječani-Radinovići

(odvojak za Visoko br,2(dužine 3

km, DN200, PN50

Dionica Visoko-Brnjaci, 17,6km,

DN200, PN20 OTS BH Gas

Dionica Zenica - Travnik, 37,2km,

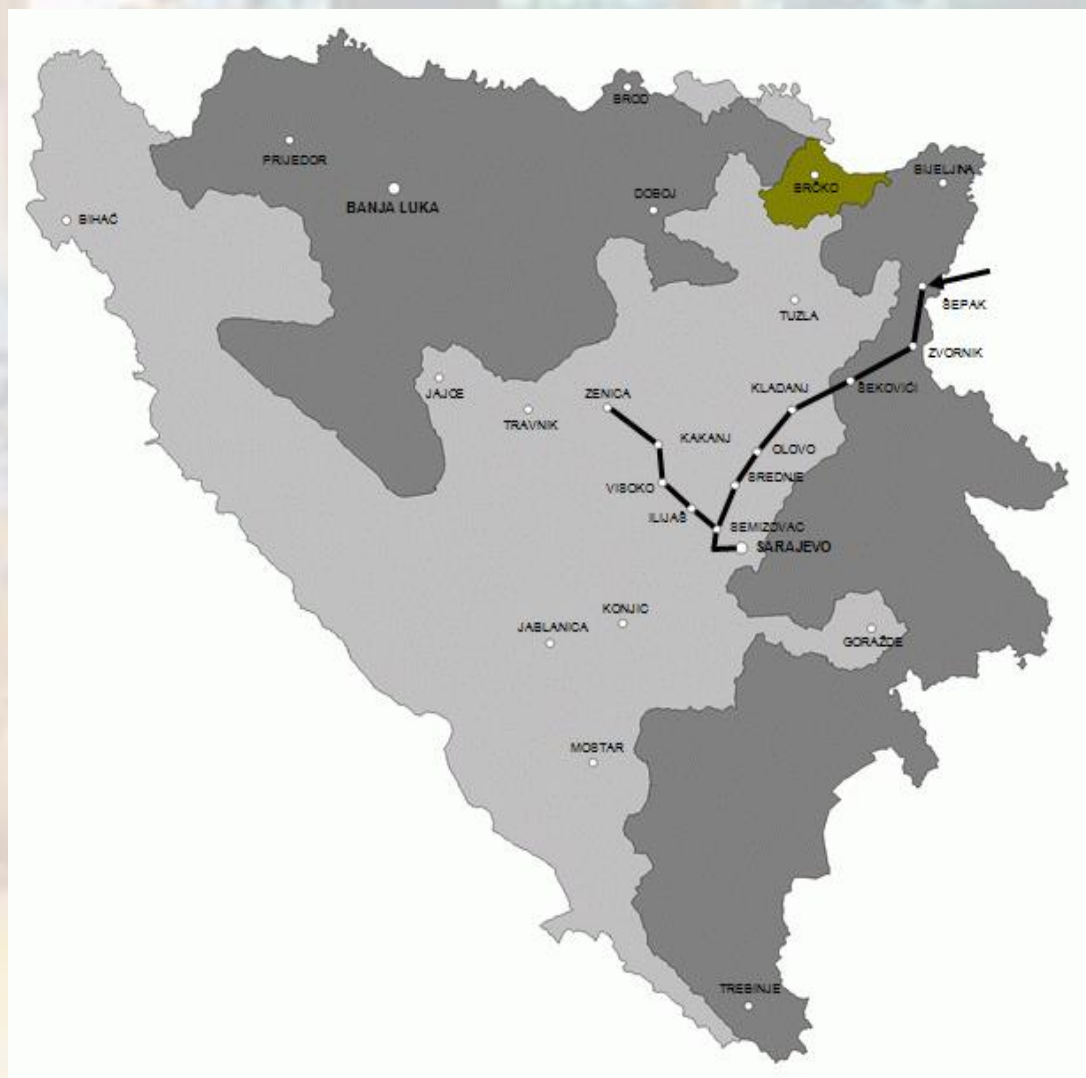
DN400, NP50, OTS BH Gas sa još

dva odvojka DN200 PN50

Dionica Šepak – Bijeljina 23 km ,

planirano puštanje u rad ovoga

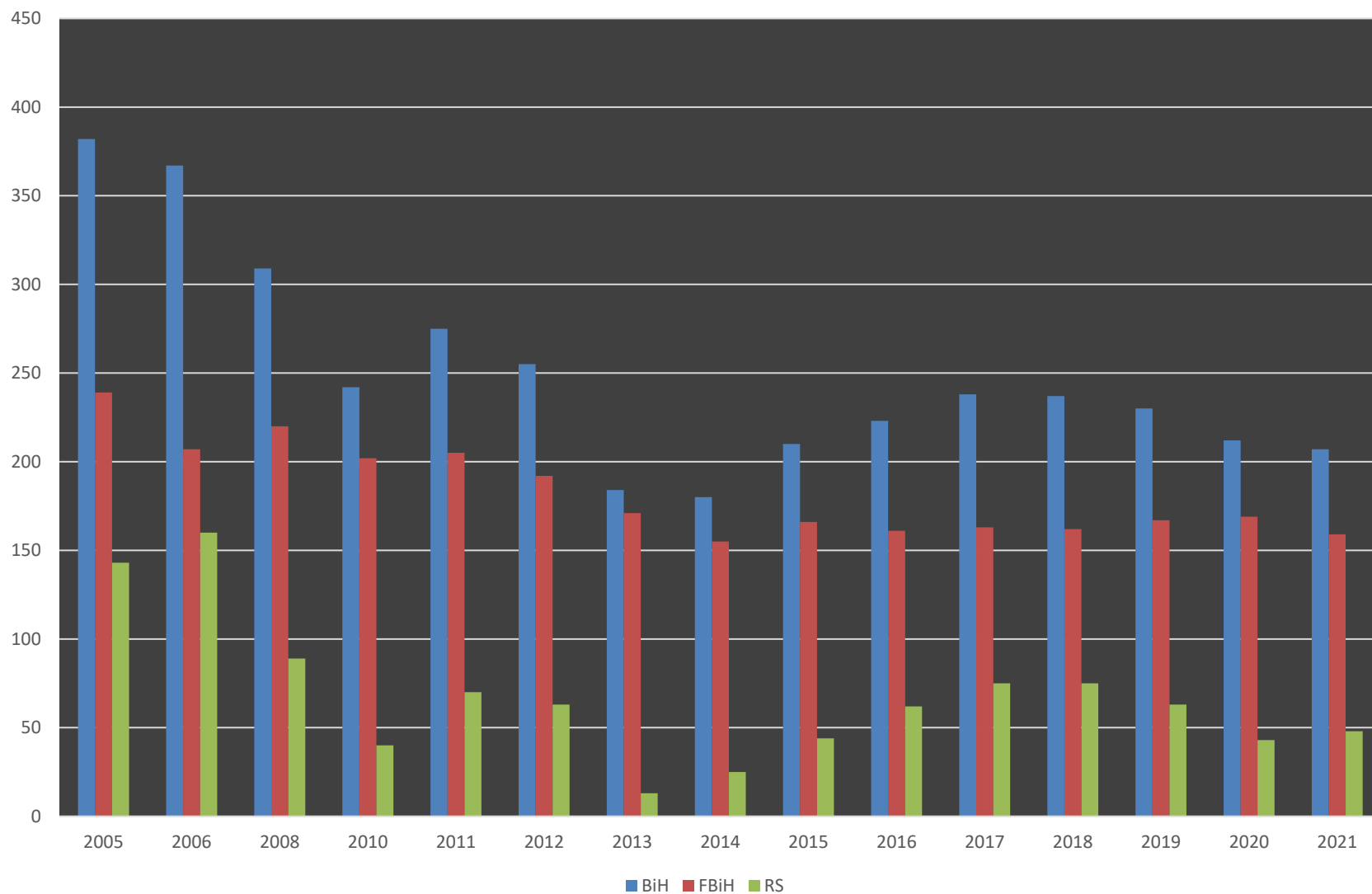
ljeta, OTS Gas Promet Pale

Potrošnja gasa u period 1991-2021 god.

- 1991 god. potrošnja gasa u BiH je iznosila oko 600 mil.m³/g
- 1991 god. industrijski potrošači su potrošili 85% gasa što iznosi oko 510 mil.m³/g
- za period 1991-1995 usaglašen je dug prema Gazprom Exportu od 104.8 mil USD za cca 1,3 milijarde m³
- 2000 god. potrošnja gasa je iznosila oko 200 mil.m³/g
- U period 2005-2008 god. Potrošnja gasa je bila od 370-310 mil m³
- 2011 godine potrošnja je bila 275 mil m³/g
- Do 2015 godine Energoinvest je bio jedini uvoznik gasa za BiH a od 2015 Gas RES potpisuje ugovor sa Gazprom Exportom
- 2015 god. potrošnja gasa je iznosila oko 210 mil.m³/g (BiH)
- 2017 god.potrošnja gasa je bila 238 mil m³/g (BiH)
- 2018 god. Potrošnja gasa je bila 237 mil m³/g (BiH)
- 2019 god. Potrošnja gasa je bila 230 mil m³/g (BiH)
- 2021 god. potrošnja gasa je iznosila oko 207 mil.m³/g (BiH)
- 2021 god. industrijski potrošači su u Federaciji potrošili oko 24% gasa što iznosi oko 50 mil.m³/g.
- Industrijski potrošači su u zadnjem periodu potrošili oko 10x manje, a ostali potrošači oko 1,7x više u odnosu na 1991 god.

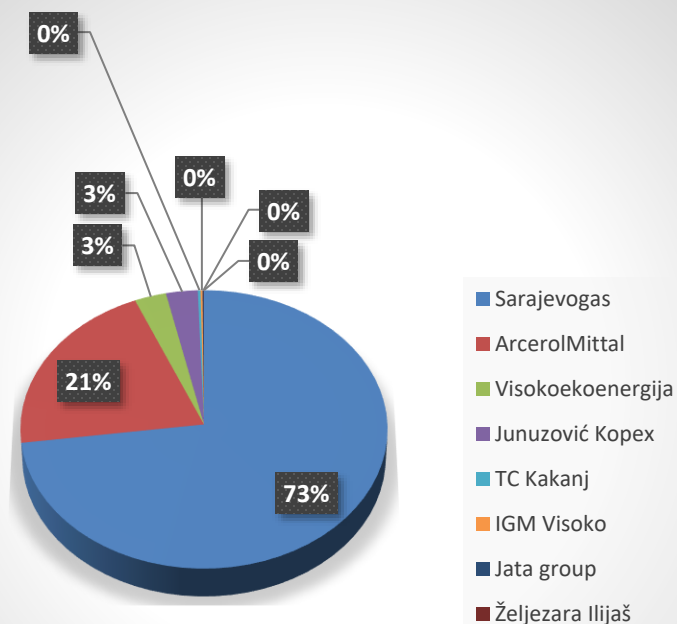
Potrošnja prirodnog gasa u BiH u periodu 2005-2021 god. (mil.m3)

Kupci gasa i potrošnja u 2021 godini FBiH

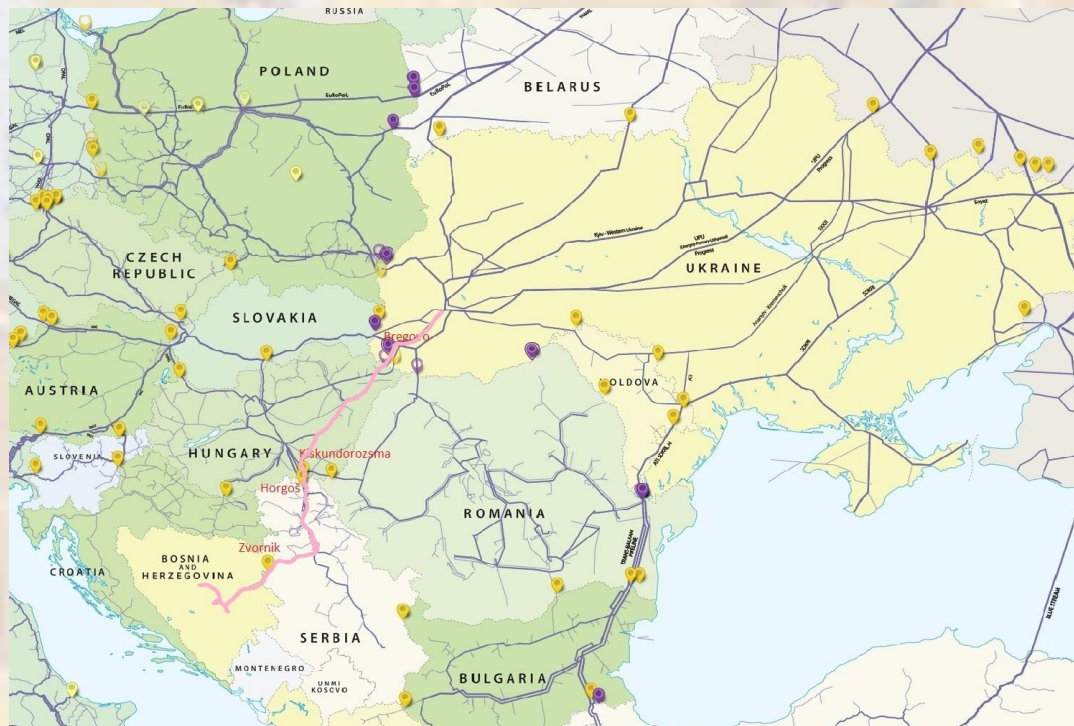
- Sarajevogas Sarajevo; cca 151 mil.m³ (72,7%)
- Arcerol Mittal; cca 43 mil.m³ (20,9%)
- Visokoekoenergija; cca 6 mil.m³ (2,9%)
- Junuzović Kopex; cca 6 mil.m³ (2,9%)
- TC Kakanj; cca 0,52 mil.m³ (0,24%)
- IGM Visoko; cca 0,36 mil.m³ (0,16%)
- Jata group/ŽGP Zenica; cca 0,22 mil.m³ (0,10%)
- Željezara Ilijaš; cca 0,13 mil.m³ (0,06%)

Učešće kupaca u potrošnji
2021 god.

Trasa snabdijevanja BiH gasom do 31.03.2021

- Trasa snabdijevanja gasom od 1979 do 31.03.2021 god.
- Rusija-Ukrajina-Mađarska-Srbija-Bosna i Hercegovina

Trasa snabdijevanja BiH gasom od 01.04.2021.

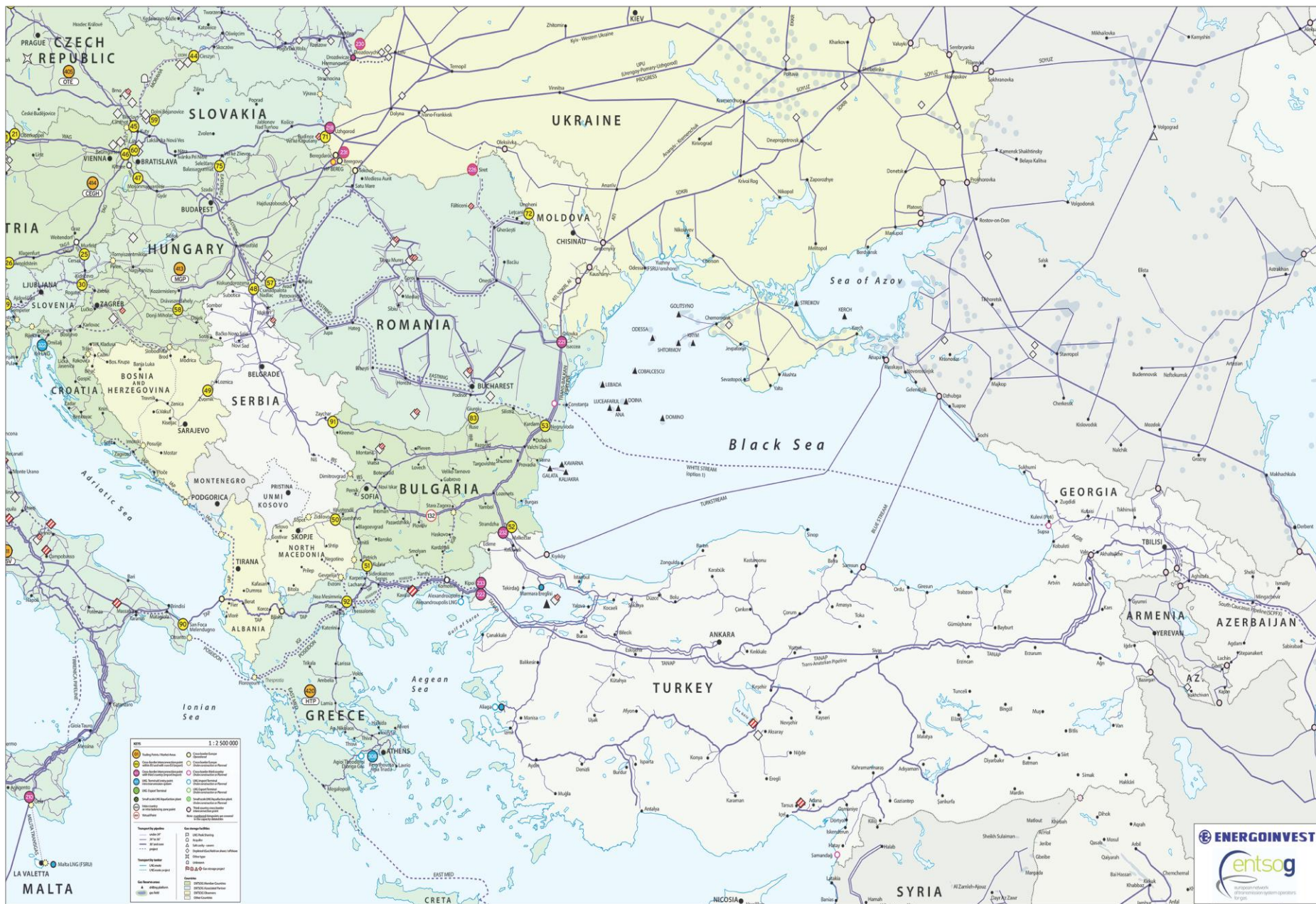
Pozitivni faktori trenutne sheme snabdijevanja prirodnim gasom

- Turski tok je jedini pravac kojim se trenutno prirodni gas može dovesti u BiH i neovisan je od trenutnih dešavanja
- Snabdijevanje gasom je stabilno, gas je kvalitetan, dobre kalorične vrijednosti
- Cijena gasa dogovorena sa Gazprom Exportom je cijena bazirana na dugoročnom Ugovoru a ne na berzi.
- U trenutku prelaska na Turski tok , u poređenju sa ranijom rutom, cijena na istoj ulaznoj tački u BiH je bila manja za 23 %
- Obzirom na trenutnu situaciju izazvanu ratom u Ukrajini, promjenom društveno političkih odnosa u svijetu i sankcija koje su poduzete prema Rusiji, Turski tok je trenutno siguran izvor snabdijevanja gasom.

Negativni faktori trenutne sheme snabdijevanja prirodnim gasom

- Činjenica da je Turskog toka jedini ulaz gasa u BiH je istovremeno i ograničavajući faktor u cjelokupnoj slici snabdijevanja gasom
- Potrošnja gasa je vrlo neravnomjerna tokom gasne godine. Postojanje skladišta i većeg udjela industrijskih potrošača gasa bi uticalo da je linija potrošnje na godišnjem nivou što je moguće više uravnotežena.
- Od Septembra 2021 godine maksimalna količina gasa koja dolazi u BiH je smanjena sa 1.45 na 1.2 mil m³ dnevno.
- Gasovod koji je svojedobno projektovan za pritiske do 50 bara danas radi na pritisku do 30 bara.
- Tokom Maja i Juna 2022 očekuje se novi Ugovor sa Gazprom Exportom. Energoinvest insistira da formula za obračun cijene gasa ostane ista . Trenutna situacija prouzrokovana ratom u Ukrajini ovu situaciju čini kompleksnom.
- Nepostojanje alternativnih pravaca snabdijevanja utiče na ovisnost od trenutnog isporučioaca, posebno u trenutnoj situaciji međunarodnih odnosa što može uticati na sigurnost snabdijevanja gasom.
- Bosna i Hercegovina u narednih nekoliko godina nema nikakvu drugu opciju snabdijevanja gasom osim ruskog gasa preko Turskog toka. Ne smije se izgubiti iz vida i postojanje duga za period 1991-1995
- Svi alternativni pravci su u različitim fazama realizacije

Mogući pravci snabdijevanja gasom BiH

JUŽNA INTERKONEKCIJA

- Dio u Hrvatskoj
- Dugopolje- Zagvozd, 52 km
- Zagvozd-Imotski 22km, DN500, NP75 (projekat u toku)
- Dio u BiH
- Imotski-Posušje-Travnik 114km, DN500, NP75 (projekat u toku)
- Odvajanje za Mostar 46km, DN500, NP75 sa smanjenjem na DN300 (projekat u toku)
- Kapacitet 1,5 milijardi m³/godišnje

TANAP, TAP, IAP

- Azerbejdžan, Gruzija, Turska, Grčka, Albanija, Jadransko more, Italija
- Transjadranski gasovod TAP
- Transanadolijski gasovod TANAP
- Kapacitet 10 milijardi kubnih metara gasa godišnje za Europu
- Jadransko - jonski gasovod IAP
- Značaj IAP-a je povezivanje TAP-a sa LNG-om Krk i spoj Južne interkonekcije na IAP

HVALA NA PAŽNJI!